

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
факультет дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
Кузнєцова Г.П.

« 30 »

2022

СИЛАБУС

КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма: Дошкільна освіта та мова і література (англійська)

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Кваліфікація: Бакалавр дошкільної освіти
Вихователь закладу дошкільної освіти
Керівник гуртка іноземної мови (англійської).

Силабус кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта розроблено на основі освітньо-професійної програми Дошкільна освіта та мова і література (англійська), з урахуванням вимог Стандарту вищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого МОН України №1456 від 21.11.2019 р. (<https://cutt.ly/A2spWr9>) та Професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти», затвердженого Мінекономіки України №755-21 від 19.10.2021 р. (<https://cutt.ly/29CenJp>).

Розробники:

доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної педагогіки і психології **Загородня Людмила Петрівна;**

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології **Тітаренко Світлана Анатоліївна;**

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти **Корякіна Ірина Вікторівна**

Схвалено на засіданні кафедри дошкільної педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри
дошкільної педагогіки і психології

 Людмила ЗАГОРОДНЯ

Схвалено на засіданні кафедри теорії і методики дошкільної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри
теорії і методики дошкільної освіти

 Ірина КОРЯКІНА

Схвалено вченою радою факультету дошкільної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Голова вченої ради факультету Інна КУЛШ

Вихідні положення

Підсумкова атестація здобувачів ВО, її форми відповідають вимогам стандарту вищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого МОН України №1456 від 21.11.2019 р. та Професійному стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти», затвердженого Мінекономіки України №755-21 від 19.10.2021 р.

Кваліфікаційний екзамен зі спеціальності 012 Дошкільна освіта передбачає комплексну перевірку рівня відповідності досягнутих результатів навчання вимогам зазначених стандартів та освітньої програми. Складається з 30 білетів, до змісту яких входять питання з педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти (теорія і методика формування мовленнєвої компетентності у дошкільників, теорія і методика формування природничо-екологічної компетентності у дошкільників, теорія і методика музичного виховання, теорія і методика формування рухової компетентності у дошкільників, теорія і методика формування образотворчої компетентності у дошкільників, теорія і методика формування сенсорно-пізнавальної компетентності у дошкільників).

Цілі й функції кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта

Кваліфікаційний екзамен дозволяє визначити рівень теоретичної й практичної підготовки до виконання професійних обов'язків вихователів закладу дошкільної освіти, зумовлює актуалізацію творчого потенціалу, активності, самостійності, відповідальності.

Підсумкову атестацію здобувачі ВО складають в усній формі. У відповідях випускники повинні показати глибину та усвідомленість професійних знань з означених вище ОК.

У силабусі підсумкової атестації запропоновані критерії оцінювання відповідей здобувачів ВО.

Під час складання комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта здобувачі ВО мають показати такі сформовані компетентності:

Загальні компетентності:

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (КС):

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки, ураховуючи культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН 2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН 3. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН 4. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН 5. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПРН 7. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН 11. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПРН 14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПРН 15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПРН 16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПРН 17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПРН 18. Володіти технологіями організації розвивального предметно ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПРН 20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПРН 22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

Перелік питань з педагогіки дошкільної

1. Предмет, мета, завдання, основні поняття педагогіки дошкільної.
2. Мета, завдання і зміст правового виховання дітей дошкільного віку.
3. Сучасна система дошкільної освіти в Україні. Типи закладів дошкільної освіти в Україні.
4. Особливості дошкільної освіти за кордоном (на прикладі однієї з країн).
5. Мета, завдання і зміст екологічного виховання дітей дошкільного віку.
6. Контроль за нервово-психічним розвитком дітей раннього віку в закладі дошкільної освіти.
7. Загальні особливості розвитку і виховання дітей раннього віку, їх адаптація до умов закладу дошкільної освіти.
8. Особливості розвитку і виховання дітей 1-го року життя.
9. Особливості розвитку і виховання дітей 2-року життя.
10. Особливості розвитку і виховання дітей 3-го року життя.
11. Організаційно-методична робота в групах дітей раннього віку.
12. Мета, завдання, особливості виховання і розвитку дітей у період дошкільного дитинства.
13. Мета, завдання і зміст фізичного виховання дітей дошкільного віку.
14. Мета, завдання і зміст розумового і сенсорного виховання дітей дошкільного віку.
15. Мета, завдання і зміст морального виховання дітей дошкільного віку.
16. Мета, завдання і зміст трудового виховання дітей дошкільного віку.
17. Мета, завдання і зміст естетичного виховання дітей дошкільного віку.
18. Мета, завдання і зміст патріотичного виховання дітей дошкільного віку.
19. Мета, завдання і зміст валеологічного виховання дітей дошкільного віку.
20. Творчі ігри дітей дошкільного віку (характеристика одного виду гри на вибір).
21. Особливості гри як провідної діяльності дітей дошкільного віку.
22. Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.
23. Ігри з правилами дітей дошкільного віку (характеристика одного виду гри на вибір).
24. Іграшка та її значення для всебічного розвитку дітей дошкільного віку.
25. Навчання дітей дошкільного віку. Його особливості, принципи, форми і методи організації.
26. Готовність дітей дошкільного віку до навчання в школі.
27. Наступність у роботі закладу дошкільної освіти і школи.
28. Форми взаємодії сім'ї й закладу дошкільної освіти у вихованні дітей дошкільного віку.
29. Сутність та особливості педагогічної роботи з обдарованими дітьми.
30. Коротка характеристика різновікової групи. Форми організації навчання у різновіковій групі.

Перелік питань з психології дитячої

1. Психологічні основи виховання статі у дітей дошкільного віку.
2. Психологічний зміст та основні симптоми кризи «3 років».
3. Формування психічних передумов трудової діяльності дошкільника.

4. Роль дитячої психології у діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.
5. Психологічний зміст та основні симптоми кризи «6-7 років».
6. Роль біологічних і соціальних чинників у психічному розвитку дитини.
7. Основні закономірності психічного розвитку дітей дошкільного віку.
8. Особливості розвитку уваги в дітей дошкільного віку.
9. Види іграшок і їх вплив на психічний розвиток дитини дошкільного віку.
10. Розвиток продуктивних видів діяльності в дошкільників.
11. Особливості спілкування дитини з дорослими й однолітками. Профілактика булінгу.
12. Особливості розвитку мотиваційної сфери дошкільників.
13. Психологічні особливості дітей різних типів темпераменту.
14. Особливості формування характеру в період дошкільного дитинства.
15. Особливості розвитку вольових дій у дітей дошкільного віку.
16. Психологічні передумови формування навчальної діяльності у дошкільному віці.
17. Особливості розвитку мислення в дітей дошкільного віку.
18. Особливості психічного розвитку дітей раннього віку.
19. Методи науково-психологічного вивчення дітей дошкільного віку.
20. Загальна характеристика періодів психічного розвитку в дитячому віці.
21. Умови розвитку здібностей у дошкільному віці.
22. Види ігрової діяльності дошкільника та їх роль у психічному розвитку.
23. Умови і рушійні сили психічного розвитку дитини.
24. Особливості розвитку уваги у дітей дошкільного віку.
25. Психологічні особливості обдарованих дітей.
26. Психологічні особливості сенсорного розвитку дітей дошкільного віку.
27. Особливості розвитку емоцій та почуттів у дітей дошкільного віку.
28. Психологічна готовність дітей до навчання в школі.
29. Особливості розвитку пам'яті в дітей дошкільного віку.
30. Особливості розвитку мовлення в дітей дошкільного віку.

Перелік питань з теорії і методики формування мовленнєвої компетентності у дошкільників

1. Етапи роботи над звуком. Методика заучування чистомовки і скоромовки.
2. Види розповідей за змістом картин, методика їх проведення з дітьми старшого дошкільного віку.
3. Навчання дітей розповіданню за іграшками. Види розповідей, методика їх проведення.
4. Усна народна творчість у словниковій роботі. Методика використання загадок і прислів'їв у роботі з дітьми дошкільного віку.
5. Методика читання оповідання на занятті з художньої літератури дітям старшого дошкільного віку.

Перелік питань з теорії і методики музичного виховання

1. Методика проведення музичних занять у старшому дошкільному віці.
2. Методи і прийоми музично-естетичного виховання, навчання і розвитку дошкільників.
3. Вікові особливості музичного розвитку дитини дошкільного віку.
4. Методика проведення музичних занять у молодшому дошкільному віці.
5. Етапи роботи над музичними творами.

Перелік питань з теорії і методики формування рухової компетентності у дошкільників

1. Методика навчання основних рухів дітей дошкільного віку.
2. Методика проведення рухливих ігор та ігор спортивного характеру з дітьми дошкільного віку.

3. Методика навчання дітей дошкільного віку вправам спортивного характеру.
4. Методика проведення заняття з фізичної культури в закладах дошкільної освіти.
5. Методика проведення основних фізкультурно-оздоровчих заходів в режимі дня закладу дошкільної освіти.

Перелік питань з теорії і методики формування природничо-екологічної компетентності у дошкільників

1. Методика проведення екскурсій на природу з дітьми старшого дошкільного віку.
2. Методика використання природознавчої розповіді вихователя в процесі формування природничо-екологічної компетентності в дошкільників.
3. Методика використання спостережень за об'єктами і явищами природи в процесі формування природничо-екологічної компетентності в дошкільників.
4. Методика проведення дослідів з об'єктами природи в процесі формування природничо-екологічної компетентності в дошкільників.
5. Методика проведення еколого-психологічних тренінгів у процесі формування природничо-екологічної компетентності в дошкільників.

Перелік питань з теорії і методики формування образотворчої компетентності у дошкільників

1. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях із зображувальної діяльності.
2. Види предметного ліплення за способом зображення. Методи навчання технічним прийомам ліплення в різних вікових групах.
3. Організація і методика проведення занять з образотворчої діяльності в першій молодшій групі.
4. Аплікація як вид образотворчої діяльності, її вплив на розвиток дитини. Навчання техніці аплікації в молодшій і середній групах дітей закладу дошкільної освіти.
5. Використання нетрадиційних технік і матеріалів на заняттях з образотворчої діяльності з дітьми дошкільного віку.

Перелік питань з теорії і методики формування сенсорно-пізнавальної компетентності у дошкільників

1. Методика ознайомлення з цифрами в середній групі закладу дошкільної освіти.
2. Методика ознайомлення дітей з кулею в II молодшій групі.
3. Методика ознайомлення з прийомами накладання і прикладання (II молодша група).
4. Методика ознайомлення з поділом цілого на частини в старшій групі.
5. Методика ознайомлення старших дошкільників з вимірюванням за допомогою умовної мірки.

Критерії оцінювання кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта

Оцінка за 100 бальною шкалою	Критерії
90-100 А «Відмінно»	Здобувач ВО: - дає правильні, точні, повні, ґрунтовні відповіді; - демонструє високий рівень знань в обсязі навчальної програми з педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти, демонструючи володіння матеріалом основних посібників і додаткових літературних джерел; - користується сучасною науковою термінологією;

	<ul style="list-style-type: none"> - грамотно розв'язує запропоновані педагогічні, психологічні, методичні задачі; - творчо підходить до виконання завдань і розв'язання педагогічних, психологічних, методичних ситуацій; - орієнтується у системі педагогічних, психологічних, методичних понять, науково правильно їх тлумачить; - знає теоретичні аспекти педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти, розкриває їх глибоко і повно; - доволіно відтворює знання щодо основних розділів та тем педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти; - демонструє високий рівень культури усного професійного мовлення.
82-89 В «Добре»	<p>Здобувач ВО:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дає недостатньо повні відповіді на питання але змістовні, підкріплені прикладами і власними судженнями; - на достатньому рівні володіє теоретичними знаннями з будь-якої теми педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти; - орієнтується в системі педагогічних, психологічних, методичних понять, але припускається поодиноких несуттєвих помилок у їх тлумаченні; - під час відповіді на питання педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти використовує знання із суміжних дисциплін; - під час виконання педагогічних, психологічних, методичних завдань допускає несуттєві помилки; - правильно і доцільно використовує наукову термінологію. - демонструє достатній рівень культури усного мовлення.
74-81 С «Добре»	<p>Здобувач ВО: :</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонструє недостатньо повну, але змістовну відповідь; - добре володіє теоретичними знаннями з педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти, які отримав із основної літератури і деяких фахових видань; - орієнтується в системі термінологічних понять, але припускається поодиноких несуттєвих помилок у їх тлумаченні; - розкриває окремі актуальні питання педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти, пов'язує їх із суміжними дисциплінами; - відповідь на питання недостатньо повна, але підкріплена прикладами і власними судженнями. - демонструє достатній рівень культури усного мовлення.
73-64 Д «Задовільно»	<p>Здобувач ВО:</p> <ul style="list-style-type: none"> - презентує неповну відповідь, помиляється у визначенні педагогічних, психологічних, методичних понять; - виявляє узагальненні знання про сучасні методи педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти; - не наводить власних прикладів; - не виявляє творчого підходу у вирішенні педагогічних, психологічних,

	<p>методичних ситуацій;</p> <ul style="list-style-type: none"> - не вміє обґрунтувати свої думки; - виявляє знання та розуміння основних положень певного теоретичного питання, але викладає матеріал не досить повно і допускає помилки при цьому користується матеріалом основного посібника чи підручника, лекції; - у окремих формулюваннях не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки. - демонструє середній рівень культури усного мовлення.
<p>60-63 Е «Задовільно»</p>	<p>Здобувач ВО:</p> <ul style="list-style-type: none"> - допускає помилки у визначенні педагогічних, психологічних, методичних понять; - виявляє узагальненні знання про сучасні методи педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти; - відсутній творчий підхід у вирішенні педагогічних, психологічних, методичних завдань; - не вміє обґрунтувати свої думки; - у окремих формулюваннях не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки. - демонструє низький рівень культури усного мовлення.
<p>35-59 FX «Незадовільно»</p>	<p>Здобувач ВО:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляє незнання теоретичного матеріалу з педагогіки дошкільної, психології дитячої, фахових методик дошкільної освіти або демонструє поверхові знання; - ключові питання розкриваються неповно; - помиляється у визначенні основних понять; - незнайомий із сучасними педагогічним технологіями та їх використанням в освітньому процесі ЗДО; - не наводить прикладів; допускає суттєві помилки у розв'язанні конкретних педагогічних, психологічних, методичних завдань; - не користується науковою термінологією; - відсутній творчий підхід у вирішенні педагогічних, психологічних, методичних ситуацій; - демонструє низький рівень культури усного мовлення.

Аналіз, оцінювання та оголошення результатів комплексного кваліфікаційного екзамену

Результати кваліфікаційного комплексного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта оголошуються студентам у день його проведення після обговорення й оцінювання відповідей членами атестаційної комісії та оформлення протоколу. Голова комісії доводить до відома студентів оцінки, дає загальну оцінку їхніх відповідей, відзначаючи найбільш яскраві і, характеризує рівень фахової підготовки здобувачів освіти в цілому.

Основна література з педагогіки дошкільної, психології дитячої, теорії і методики формування мовленнєвої компетентності у дошкільників, теорії і методики формування природничо-екологічної компетентності в дошкільників, теорії і методики музичного виховання, теорії і методики формування рухової компетентності у дошкільників, теорії і методики формування образотворчої компетентності в дошкільників, теорії і методики формування сенсорно-пізнавальної компетентності у дошкільників

1. Березовська Л. І. Методичні рекомендації до проведення практичних занять, організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку»: метод. реком. Івано-Франківськ, 2022. 84 с.
2. Богуш А. М., Малиновська Н.В. Методика розвитку мовлення та навчання рідної мови дітей раннього і дошкільного віку. Київ: «Видавничий Дім «Слово», 2021. 336 с.
3. Богуш А. М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник. [За ред. А. М. Богуш]. Київ: Слово, 2011. 704 с.
4. Дорошенко Т.М., Мацько В.В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: навч. посіб. /упоряд.:Т.М.Дорошенко, В.В.Мацько Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 96с.
5. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник. [За ред. А. М. Богуш]. Київ: «Видавничий Дім «Слово», 2019. 704 с.
6. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
7. Заїка О. Я. Основи музичної літератури: навчально-методичний посібник. Суми: Вінніченко М. Д., 2022. 244 с.
8. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ: Кондор, 2015. 198 с. : іл.
9. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкілля : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. У 3-х ч. Ч. 2. Київ: Слово, 2010. 360 с.
10. Лисенко Н.В., Мацук Л.О., Лисенко О.М. Ознайомлення з природою та основи проєкологічної освіти дітей дошкільного віку. Київ: Слово, 2019. 336 с.
11. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкілля : у двох частинах : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільне виховання», Частина 1. Київ: Вища школа, 2006. 302 с.
12. Основи природознавства з методикою в схемах та таблицях: навч. посіб. / Т.М. Дорошенко, В.В. Мацько В.В. Кременчук: ПП «Бітарт». 2019. 46 с.
13. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія : підруч. Київ: Академвидав, 2015. 400 с.
14. Пагута Т. І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників : навч.-метод. посіб. Львів, 2020. 300 с.
15. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посіб. для студ вищ. навч. заклад. К. : Академвидав, 2006. 456 с.
16. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підруч. 4-те вид., переробл. К. : Академія, 2018. 408 с.
17. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., допов. К. : Академвидав, 2013. 464 с.
18. Поніманська Т. І., Дичківська І. М. Дошкільна педагогіка. Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. Київ: Слово, 2007. 352 с.

19. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Академвидав, 2004. 456 с.
20. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, Л.А. Янцур ; за заг. Ред. Г.В. Сухорукової. 4-те вид. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2019. 376 с.: іл.
21. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О.П. Аксьонова, А.М. Аніщук, Л.В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О.Л.Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/programma-ya-y-sviti.pdf>
22. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою. Київ: Вища школа, 1993. 344 с.

Додаткова література з педагогіки дошкільної, психології дитячої, теорії і методики формування мовленнєвої компетентності у дошкільників, теорії і методики формування природничо-екологічної компетентності в дошкільників, теорії і методики музичного виховання, теорії та методики формування рухової компетентності у дошкільників, теорії і методики формування образотворчої компетентності в дошкільників, теорії і методики формування сенсорно-пізнавальної компетентності у дошкільників

1. Базовий компонент дошкільної освіти України. Документ підготовлено авторською групою: Байер О. М., Безсонова О. К., Брежнєва О. Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П., Косенчук О. Г., Корнєєва О. Л., Лисенко Г. М., Левінець Н. В., Машовець М. А., Мордоус І. О., Нерянова С. І., Піроженко Т. О., Половіна О. А., Рейпольська О. Д., Шевчук А. С. Наказ МОНУ № 33 від 12.01.2021 р. «Про затвердження Базового компоненту дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>.
2. Безсонова О. Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. *Дошкільне виховання*. 2021. № 7. С. 3–10.
3. Вільчковський Е. С. Рухливі ігри в дитячому садку. Київ. Рад. Школа. 1989. 173 с.
4. Загородня Л. П., Тітаренко С. А., Барсуковська Г. П. Фізичне виховання дітей дошкільного віку: навчальний посібник / за заг. ред. Л. П. Загородньої. Суми: «Університетська книга», 2018. 272 с.
5. Загородня Л.П. Дитина в природному довкіллі. Впроваджуємо оновлений БКДО. *Дошкільне виховання*. 2021. №6. С.3-9.
6. Загородня Л.П. Діти, квіти та жуки, або Як ознайомити дошкільників із природним довкіллям. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. №7. С.4-9
7. Загородня Л.П. Подорожі в природу. Методичні аспекти організації роботи з дітьми. *Палітра педагога*. 2021. № 7–8. С.3–8.
8. Загородня Л.П. Таємниці літо відкриває дітям. *Палітра педагога*. 2022. №5–6. С.3–9.
9. Загородня Л.П., Гавриш Н.В. Неосяжне небо над нами. *Методична скарбничка вихователя*. 2021. №3. С.4–19.
10. Кабанцева А. Пам'ятка для батьків у час воєнної небезпеки. *Дошкільне виховання*. 2022. № 5. С. 10–11.
11. Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей : навчально-методичний посібник. Київ. Видавничий Дім «Слово». 2012. 296 с.
12. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С.

Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.

13. Острань Р., Музика Г. Круги обертаємо, фрукти й овочі вивчаємо... *Дошкільне виховання*. 2020. № 8. С. 26–27.

14. Павлюченко Т., Булига А. Про здоров'я разом дбати будем з мамою і татом. *Дошкільне виховання*. 2022. № 7-8. С. 33–36.

15. Перелік навчальної літератури, програм, рекомендованих МОН України для використання у закладах дошкільної освіти (Додаток до листа МОН України № 1 / 9-394 від 22.07.2020) *Дошкільне виховання*. 2020. № 9. С. 7.

16. Петриченко Н. Місточки взаємодії та довіри. *Дошкільне виховання*. 2020. № 10. С. 26–27.

17. Піроженко Т., Корнєєва О. Гра дитини. Освітній напрям «Гра дитини». *Дошкільне виховання*. 2021. № 5. С. 3–8.

18. Поніманська Т. І., Дичківська І. М. Дошкільна педагогіка. Практикум. Київ: Слово. 2004. 352 с.

19. Присяжнюк Л. Літній оздоровчий період в умовах карантинних обмежень. *Дошкільне виховання*. 2020. № 7. С. 3–7.

20. Щербакова К. Й., Брежнєва О. Г. Підготовка майбутніх вихователів до формування пізнавальної активності у дітей старшого дошкільного віку: навчальний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» (на основі кредитно-трансферної системи організації навчального процесу). Донецьк: АНДОН-XXI, 2012. 199 с.

21. Юрченко Н. Ф. Ігрова діяльність старших дошкільників. Харків: Вид. група «Основа», 2011. 304 с.